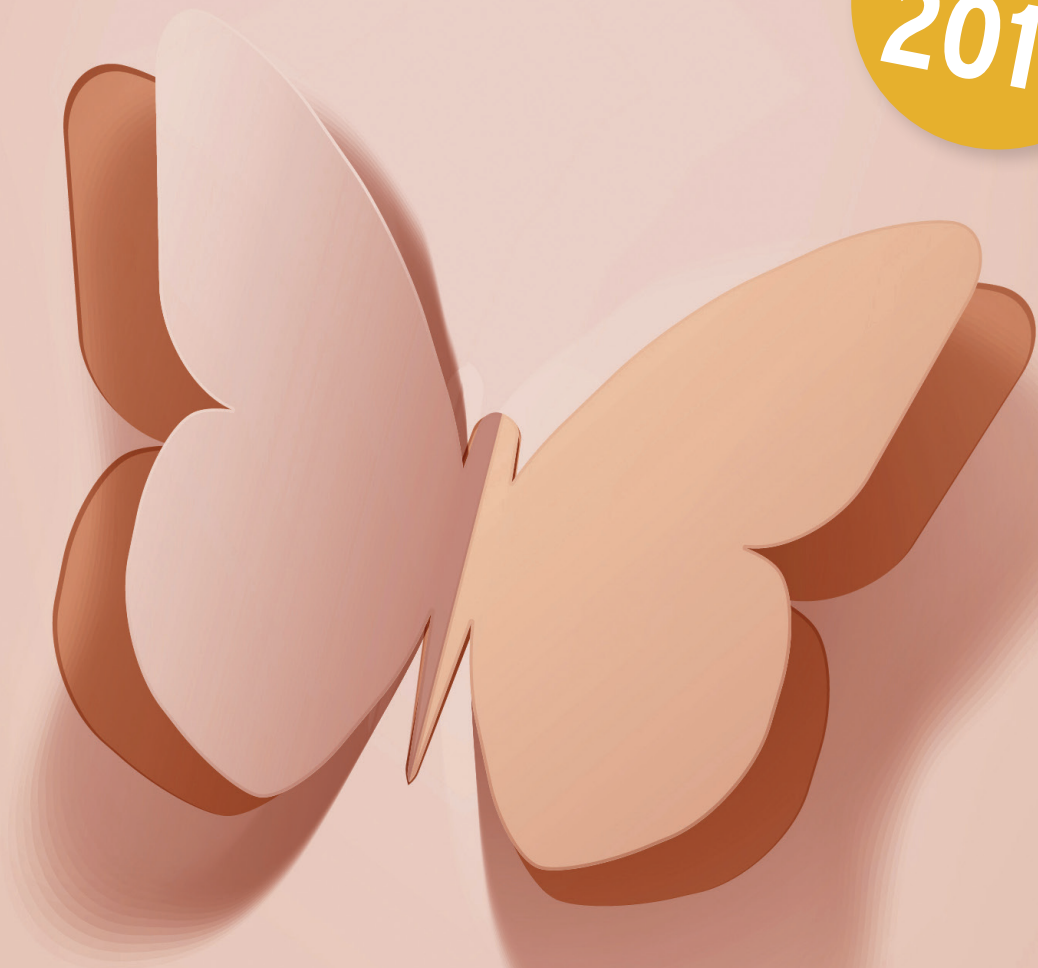

EIGENLIJK VOOR ALLE
PROMOVENDI

WERKBOEK BUITENPROMOVEREN

Dé praktische oefeningen
voor promoveren
naast of na een carrière

EDITIE
2016

Dr. Floor Basten

Dr. Kerstin van Tiggelen, MBA

INHOUD

Voorwoord van de auteurs	9
1. WETENSCHAPPER WORDEN.....	11
1.1 Uw ontwikkeling als onderzoeker.....	12
<i>Oefening: kruispunt der gedachten.....</i>	14
1.2 Willen weten	17
<i>Oefening: van miljoenen naar veertig</i>	17
1.3 Willen begrijpen	19
<i>Oefening: uw eigen breakdown.....</i>	19
<i>Oefening: de zes hoeden van De Bono.....</i>	20
1.4 Kritisch willen zijn.....	21
<i>Oefening: berken je denkfouten</i>	22
<i>Oefening: een collectieve misser.....</i>	22
<i>Oefening: verkeerde argumenten.....</i>	23
1.5 Willen delen	24
<i>Oefening: elevator pitch.....</i>	25
1.6 Willen innoveren	27
<i>Oefening: bepalen van originaliteit.....</i>	28
1.7 Willen bereiken	29
<i>Oefening: peilen van significantie.....</i>	30
<i>Oefening: bepalen van significantie.....</i>	31
2. ACADEMISCHE VAARDIGHEDEN.....	33
2.1 Maken van een probleemstelling	34
<i>Oefening: conceptuele problemen.....</i>	34
<i>Oefening: kwaliteitseisen toepassen.....</i>	36
<i>Oefening: uw eigen SMART-probleemstelling.....</i>	38
<i>Oefening: uw probleemstelling en onderzoeksvraag.....</i>	39
2.2 Ambachtelijk lezen.....	40
<i>Oefening: literatuursecties</i>	40
<i>Oefening: de kern van de zaak</i>	42
2.3 Ambachtelijk schrijven.....	43
<i>Oefening: structuur</i>	43
<i>Oefening: taalgebruik.....</i>	44
<i>Oefening: maak een punt.....</i>	45
2.4 Methodologie	46
<i>Oefening: van vraag naar antwoord.....</i>	46
2.5 Verdediging	47
<i>Oefening: de promotiebeleving.....</i>	47
<i>Oefening: vraag en antwoord.....</i>	48

2.6 Ethiek.....	50
<i>Oefening: uw eigen ethiek.....</i>	50
3. RANDVOORWAARDEN CREËREN.....	51
3.1 Op wie kunt u rekenen?.....	52
<i>Oefening: de SWOT-analyse.....</i>	53
<i>Oefening: de confrontatiematrix</i>	57
3.2 Grip op het proces.....	58
<i>Oefening: het kans x impactmodel.....</i>	59
<i>Oefening: de duivelsdriehoek.....</i>	60
<i>Oefening: door de bomen het bos.....</i>	60
<i>Oefening: prioriteiten stellen</i>	62
3.3 Steun vanuit de universiteit.....	63
<i>Oefening: SCRUM.....</i>	66
<i>Oefening: is deze promotor de ware voor mij?.....</i>	68
3.4 De promotie als verhaal	69
<i>Oefening: ben ik nog de held in mijn verhaal?.....</i>	72
3.5 Bouwen en mobiliseren van netwerk	73
<i>Oefening: de netwerkanalyse</i>	74
INTELLECTUEEL DAGBOEK.....	75
Opdracht: Mijn autobiografie als onderzoeker	76
Opdracht: Goed voorbeeld doet goed volgen	77
Opdracht: Verruim uw horizon	78
Opdracht: Associaties	79
<i>Spontane invallen</i>	80
Opdracht: Oulipo	84
Opdracht: Genieten van toeval	85
Opdracht: Hans van Maanen criterium	86
Opdracht: Academic fiction.....	87
<i>Citaten en Referenties.....</i>	88
Opdracht: A day at the campus	92
Opdracht: Breakdown of the academic normal	93
Opdracht: Een goed begin.....	94
Opdracht: (Her)ken uzelve	95
<i>Ideeën voor na de verdediging</i>	96
LITERATUUR.....	101
OVER DE AUTEURS: FLOOR BASTEN.....	102
OVER DE AUTEURS: KERSTIN VAN TIGGELEN	103

3.2

GRIP OP HET PROCES

“The best way to predict the future is to create it”, aldus Abraham Lincoln. Helaas beschikken de meesten onder ons niet over dergelijke machten, en moet u anticiperen op mogelijke toekomstige onzekerheden. Want gedurende de komende paar jaar zullen ongetwijfeld diverse voetangels en klemmen uw pad kruisen. Hoe gaat u zo goed mogelijk om met dergelijke gebeurtenissen? In elk geval door u zo goed mogelijk voor te bereiden.

Een handig hulpmiddel bij uw voorbereiding op een avontuur vol onzekerheden is een risicoanalyse met het kans x impactmodel. Dit kent een relatief gewicht toe aan een mogelijk risico door een balans te zoeken tussen de kans dat een risico zich voordoet en het effect daarvan. Iets wat zich met grote waarschijnlijkheid zal voordoen, hoeft niet heel ernstig te zijn, terwijl een gebeurtenis in een klein hoekje enorme consequenties kan hebben.

Elke keuze die u maakt, heeft gevolgen voor uw verdere stappen. Zelfs voordat u met uw daadwerkelijke onderzoek bezig bent, moet u daarom al nadenken over de manier waarop u uw onderzoek gaat inrichten. Cruciale succesfactor voor het binnen gereide tijd behalen van uw doctorstitel, is het denken in termen van ‘project’ in plaats van ‘proces’. Ofwel: een traject met een duidelijke afronding in plaats van het beroemde levenswerk. De academische *magnum opus* van deze moderne tijd duurt namelijk pakweg vier tot zes jaar.

Bij projectmanagement zijn drie aspecten belangrijk, niet alleen omdat ze voortdurend terugkerende thema's vormen, maar ook vanwege hun sterke samenhang: tijd, geld en kwaliteit. Deze vormen samen de zogeheten Duivelsdriehoek (figuur 4). In het dagelijks spraakgebruik worden de drie elementen ook wel aangeduid als snel, goed en goedkoop.

Het principe is heel simpel: kies willekeurig twee aspecten uit, en die gaan (vrijwel) altijd ten koste van het derde. De driehoek kan helpen bij uw keuzes: wilt u iets snel en toch met een goede kwaliteit, dan hangt daar een hoger prijskaartje aan. Wilt u snel en goedkoop, dan gaat dat linksom of rechtsom ten koste van de kwaliteit. Het zal echter duidelijk zijn dat de wetenschappelijke kwaliteit bij een proefschrift voorop staat, zodat snel en goedkoop geen waarschijnlijke gang naar de titel is.

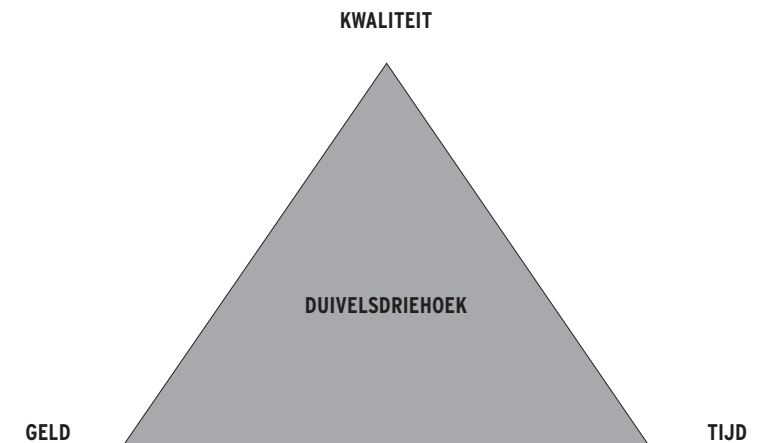
OEFENING

Het kans x impactmodel

Inventariseer eens welke risico's u nu kunt overzien. Gebruik hiervoor eventueel uw zwakheden en externe bedreigingen uit de SWOT-analyse waarop u nog geen passend antwoord had gevonden.

		IMPACT	
		<i>Laag</i>	<i>Hoog</i>
KANS	<i>Laag</i>	Gebeurtenis: Maatregel: Gebeurtenis: Maatregel:	Gebeurtenis: Maatregel: Gebeurtenis: Maatregel:
	<i>Hoog</i>	Gebeurtenis: Maatregel: Gebeurtenis: Maatregel:	Gebeurtenis: Maatregel: Gebeurtenis: Maatregel:

Figuur 4: Duivelsdriehoek

OEFENING

De Duivelsdriehoek

Wat verstaat u onder kwaliteit in relatie tot uw proefschrift, en hoe denkt u dat te realiseren?

Wat is het maximale bedrag dat u wilt of kunt uitgeven aan het promotietraject, en wat betekent dat voor de keuzes die u moet maken?

Hoeveel uur verwacht u per week minimaal met uw onderzoek bezig te zijn, en hebt u die tijd eigenlijk wel?

Waar zou u het eerste op 'bezuinigen': kwaliteit, geld of tijd?

Over het algemeen zal uw promotor actief instaan voor de wetenschappelijke kwaliteit van uw proefschrift. Immers, zijn reputatie is verbonden met uw prestatie. De elementen tijd en geld liggen nadrukkelijker bij uzelf.

OEFENING

Door de bomen het bos

Beschrijf uw promotietraject eens in vijf ruwe fases. Zet in de kolom daarnaast hoeveel tijd u hieraan denkt te besteden; het totaal mag niet langer zijn dan u in totaal aan uw proefschrift wilt besteden, bijvoorbeeld vier of zes jaar. Zet in de derde kolom de verwachte kosten, ongeacht of u hiervoor een tegemoetkoming krijgt of deze uit eigen zak moet betalen. Vergeet niet bij de kosten ook de inhuur van derden op te nemen voor bijvoorbeeld het transcriberen van uw gesprekken, of een onderzoeksbureau dat de online vragenlijst maakt, afneemt en analyseert.

Voeg tot slot in de vierde kolom de bronnen (universiteit, werk, privé) toe die u denkt per fase te zullen gebruiken. We hebben alvast een voorbeeld (V) voor u uitgewerkt; voor uw eigen schema mag u deze gebruiken, maar ook een geheel eigen indeling kiezen en die (voor het moment) zo gedetailleerd mogelijk invullen.

FASE	TIJD	KOSTEN	BRONNEN
Fase 1: <i>V: orientatie</i>	<i>V: jaar 1</i>	<i>V: € 500,-</i>	<i>werk en privé</i>
Fase 2: <i>V: literatuuronderzoek</i>	<i>V: jaar 1+2</i>	<i>V: € 1.500,-</i>	<i>universiteit en privé (buitenland)</i>
Fase 3: <i>V: methodologie en uitvoering empirisch onderzoek</i>	<i>V: jaar 2+3</i>	<i>V: € 500,-</i>	<i>universiteit (cursus)</i>
Fase 4: <i>V: analyse, resultaten en conclusies</i>	<i>V: jaar 3+4</i>	<i>V: € 5.000,-</i>	<i>universiteit en privé</i>
Fase 5: <i>V: promotiecommissie, boekproductie, verdediging</i>	<i>V: jaar 4+5</i>	<i>V: € 3.000,-</i>	<i>universiteit en privé</i>

Zelfcensuur is onontbeerlijk om in alle informatie die u verzamelt en krijgt aangereikt het kaf van het koren te scheiden. Maar interessante nieuwe invalshoeken of zelfs volledig nieuwe wegen die zich aandienen kunnen een bijna onweerstaanbare verleiding vormen om van het rechte pad (namelijk: uw oorspronkelijke onderzoeksonderwerp) af te dwalen.

Wees hard voor uzelf maar maak het gemakkelijk door uzelf een beloning in het vooruitzicht te stellen: zodra het proefschrift klaar is en de titel binnen, mag u uitgebreid al die losse eindjes gaan uitwerken tot boeken, artikelen, papers, blogs, wat u maar wilt. Natuurlijk vindt u ze dan moeiteloos terug in bijvoorbeeld uw intellectueel dagboek in dit werkboek.

Welke nieuwe ideeën u wel of niet opneemt hangt af van de relevantie voor uw proefschrift en de inspanning die u ervoor moet leveren (tabel 2). Uiteraard is het aan u om de waarden 'hoog' en 'laag' precies te kwalificeren en te kwantificeren, evenals waar de grens tussen beide ligt.

Floor Basten en Kerstin van Tiggelen

HET WERKBOEK BUITENPROMOVEREN IS GESCHREVEN DOOR DE AUTEURS VAN HET HANDBOEK BUITENPROMOVEREN. WAAR HET HANDBOEK RUIM 420 PAGINA'S INHOUDELIJKE INFORMATIE BIEDT OVER ALLE ASPECTEN VAN HET PROMOTIEPROCES, DAAGT HET WERKBOEK DE PROMOVENDUS IN SPE EN ONDERWEG VOORAL UIT OM DIE INHOUD NAAR HET EIGEN ONDERZOEK TE VERTALEN EN ZICH ZO TE OEFENEN IN ONDERZOEK OP ACADEMISCH NIVEAU.

VOORBEELDOEFENING UIT HET BOEK: DE DUIVELSDRIEHOEK

Bij projectmanagement zijn drie aspecten belangrijk, niet alleen omdat ze voortdurend terugkerende thema's vormen, maar ook vanwege hun sterke samenhang: tijd, geld en kwaliteit. Deze vormen samen de zogeheten Duivelsdriehoek. In het dagelijks spraakgebruik worden de drie elementen ook wel aangeduid als snel, goed en goedkoop.

Het principe is heel simpel: kies willekeurig twee aspecten uit, en die gaan (vrijwel) altijd ten koste van het derde. De driehoek kan helpen bij uw keuzes: wilt u iets snel en toch met een goede kwaliteit, dan hangt daar een hoger prijskaartje aan. Wilt u snel en goedkoop, dan gaat dat linksom of rechtsom ten koste van de kwaliteit. Het zal echter duidelijk zijn dat de wetenschappelijke kwaliteit bij een proefschrift voorop staat, zodat snel en goedkoop geen waarschijnlijke gang naar de titel is.

OEFENING

De Duivelsdriehoek

Wat verstaat u onder kwaliteit in relatie tot uw proefschrift, en hoe denkt u dat te realiseren?

Wat is het maximale bedrag dat u wilt of kunt uitgeven aan het promotietraject, en wat betekent dat voor de keuzes die u moet maken?

Hoeveel uur verwacht u per week minimaal met uw onderzoek bezig te zijn, en hebt u die tijd eigenlijk wel?

Waar zou u het eerste op 'bezuinigen': kwaliteit, geld of tijd?

